

Sygn. akt VII U 1215/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 czerwca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący- Sędzia SO Danuta Dadej-Więsyk

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Padrak

po rozpoznaniu w dniu 3 czerwca 2015 roku w Lublinie

sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 4 kwietnia 2014 roku sygn.(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala M. K. prawo do emerytury począwszy od dnia (...) roku.

Sygn. akt VII U 1215/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 kwietnia 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił M. K. prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku, poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), z uwagi na to, że na dzień 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 - letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład nie uznał żadnego okresu zatrudnienia wnioskodawcy jako pracy w szczególnych warunkach ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w tak kwalifikowanych warunkach (decyzja – k. 34 akt rentowych).

W odwołaniu M. K. nie zgodził się z powołaną decyzją zaskarżając ją w całości i podnosząc zarzut naruszenia art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, poprzez przyjęcie, iż nie został udowodniony 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, podczas gdy z analizy treści świadectwa pracy z dnia 3 października 1986 roku oraz zeznań świadków można wyprowadzić wnioski, że w okresie od dnia 15 sierpnia 1969 roku do dnia 1 maja 1985 roku wykonywał pracę w warunkach szczególnych o jakich mowa w powołanych przepisach. Mając na uwadze powyższe M. K. wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie uprawnienia do emerytury ewentualnie o

uchylenie zaskarżonej decyzji i przekazanie organowi rentowemu do ponownego rozpoznania (odwołanie – k. 2 – 3 akt sądowych).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie podnosząc argumenty, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji (odpowiedź na odwołanie – k. 6 – 6v. a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

M. K., urodzony (...), w dniu 10 marca 2014 roku złożył wniosek o emeryturę. W jego treści zawarł oświadczenie o tym, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i pozostaje w stosunku pracy. Na podstawie przedłożonych dokumentów organ rentowy uznał za udowodniony na dzień 1 stycznia 1999 roku łączny okres podlegania ubezpieczeniom w wymiarze 25 lat, w tym 19 lat, 1 miesiąca i 5 dni okresów składkowych oraz 7 lat, 11 miesięcy i 13 dni okresów uzupełniających. Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego (okoliczności bezsporne).

Z dniem 15 sierpnia 1969 roku M. K. został zatrudniony w Zakładzie (...) w B. (następnie Przedsiębiorstwo (...)) na podstawie umowy o naukę zawodu w zawodzie ślusarz mechanik na okres 36 miesięcy, poczynając od dnia 15 sierpnia 1969 roku do dnia 15 sierpnia 1972 roku. W ramach nauki zawodu ubezpieczony pracował na dziale silników wysokoprężnych. Jednocześnie uczęszczał do przyzakładowej zasadniczej szkoły zawodowej. W zakładzie pracował przez 3 dni w tygodniu co drugi dzień, a w pozostałe 3 dni uczęszczał do szkoły. Do ukończenia 16 roku życia w ramach nauki zawodu pracował po 6 godzin dziennie, a po ukończeniu tego wieku w ramach 8 – godzinnej normy czasu pracy.

Po zakończeniu nauki zawodu z dniem 1 sierpnia 1972 roku ubezpieczony został zatrudniony we wskazanym podmiocie na podstawie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarza, następnie ślusarza remontowego w dziale silnikowni. W rzeczywistości wykonywał prace związane z montażem, demontażem i naprawą silników wysokoprężnych do koparek, tj. rodzaju silników spalinowych, w których zapłon jest samoczynny. W ramach dokonywanych napraw silników zajmował się wtryskiwaczami oraz pompami wtryskowymi, które to naprawy przeprowadzał na stole probierczym, gdzie ustawiał pompy wtryskowe i ustawiał ciśnienie i cykl pracy silnika. Oprócz naprawy wtryskiwaczy i pomp wtryskowych ubezpieczony wykonywał kapitalny remont silnika. Przed przystąpieniem do jego realizacji musiał wykonać mycie części do silników w rozpuszczalnikach i nafcie poprzez włożenie tych części do wanny i mycie pędzlem. Po oczyszczeniu i osuszeniu montował części przy pomocy kluczy. Szkodliwość pracy sprowadzała się do narażenia na występujące w środowisku pracy opary z nafty i ropy. Pracował również w oziębieniu podczas zmiany tulejki do silnika, co wiązało się z koniecznością schłodzenia tulejki przy pomocy odpowiedniej chłodziarki. Opisanie obowiązki wykonywał do dnia 31 grudnia 1977 roku.

Z dniem 1 stycznia 1978 roku ubezpieczony został przeniesiony na stanowisko ślusarza w dziale rozdzielni, w skład której wchodziła hartownia i kuźnia, gdzie pracował skarżący. W hartowni wykonywał prace związane z hartowaniem i nawęglaniem. Hartownia mieściła się dwóch pomieszczeniach. W jednym pomieszczeniu były dwa piece hartownicze i jeden mniejszy piec, a w drugim pomieszczeniu, gdzie hartowano wałki, koła zębate był otwarty ogień. W każdym z tych pomieszczeń pracowało po dwie osoby, oraz spawacz na oddzielnym stanowisku za przepierzeniem. Proces hartowania gazowego polegał na tym, że przy wykorzystaniu przyrządu, który składał się z pierścienia hartowniczego, do którego był doprowadzany gaz tj. tlen i acetylen, na zasadzie posuwistego ruchu ta stalowa część, która miała być zahartowana była podgrzewana do odpowiedniej temperatury, a następnie zanurzana w oleju znajdującym się w wannie przy wykorzystaniu mechanicznego żurawia. Hartowanie przeprowadzane był również przy wykorzystaniu pieców elektrycznych rozgrzanych do 800 stopni Celsjusza. Tak zahartowane elementy były przekazywane do szlifierni. Hartowaniu poddawano kilkanaście rodzajów kół zębatach, krzywki do koparek, prowadnice, wałki. Natomiast nawęglanie części polegało na układaniu ich w skrzynkach z proszkiem do nawęglania, ubijaniu, przykrywaniu pokrywą, uszczelnianiu gliną i wkładaniu tak przygotowanego pojemnika mechanicznie do pieca. Po nagraniu pojemnik był wyjmowany z pieca, następnie rozbijany a gorące części wrzucano się do płynu hartującego. Opisane prace były wykonywane przez 4 pracowników na jednej zmianie. Procesy hartowania odbywały się codziennie, natomiast nawęglanie co drugi, trzeci dzień. Skarżący pracował również w kuźni, w której wykonywano

czynności związane z grzaniem, tj. ręcznym zaginaniem końcówek do łańcuchów do koparek w palenisku kowalskim. W trakcie wykonywania opisanych prac ubezpieczony był ubrany w fartuch z azbestu, buty z metalowymi noskami, kask, okulary oraz rękawice z azbestu.

W czasie zatrudnienia ubezpieczony w okresach od dnia 8 sierpnia 1984 roku do dnia 18 sierpnia 1984 roku, od dnia 24 sierpnia 1984 roku do dnia 29 sierpnia 1984 roku, od dnia 19 września 1984 roku do dnia 24 września 1984 roku oraz od dnia 1 maja 1985 roku do dnia 30 września 1986 roku ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego.

Stosunek pracy ubezpieczonego ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem stron z dniem 30 września 1986 roku.

Ubezpieczony w okresie od dnia 9 maja 1991 roku do dnia 20 czerwca 1991 roku był słuchaczem kursu palaczy c.o. kotłów wodnych i parowych i kończył go, którego celem było przyuczenie do wykonywania zawodu. W dniu 12 października 1993 roku w wyniku złożonego egzaminu nabył dodatkowe wymagania kwalifikacyjne w zakresie gospodarki energetycznej co do eksploatacji kotłów wodnych.

W okresach od dnia 15 października 1992 roku do dnia 25 kwietnia 1993 roku, od dnia 1 października 1993 roku do dnia 25 kwietnia 1994 roku, od dnia 10 października 1994 roku do dnia 25 kwietnia 1995 roku, od dnia 1 listopada 1995 roku do dnia 25 kwietnia 1996 roku, od dnia 15 października 1996 roku do dnia 25 kwietnia 1997 roku, od dnia 15 października 1997 roku do dnia 25 kwietnia 1998 roku oraz od dnia 5 października 1998 roku do dnia 25 kwietnia 1999 roku ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umów o pracę zawartych na czas określony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacza sezonowego c.o. w Komendzie (...) w B.. Obowiązki pracownicze skarżący we wskazanych okresach wykonywał w budynku siedziby podmiotu zatrudniającego przy ul. (...) w ramach których zajmował się obsługą 2 kotłów wodnych typu sz, ciśnieniu dopuszczalnym 24 m słupa wody, mocy około 100kW, temperaturze dopuszczalnej do 100 stopni Celsjusza oraz wydajności 80 Kcal/h i 1 kotła wodnego (...) na paliwo stałe (koks), ciśnieniu dopuszczalnym 4 atm., temperaturze dopuszczalnej 100 stopni Celsjusza oraz wydajności 88 Mcal/h. Do obowiązków ubezpieczonego należało sprawdzanie powstających osadów, czyszczenie kotłów, czopuchu, rusztu, popielników, regulowanie temperatury wody na kotłach i przy powrocie, odpowietrzanie sieci centralnego ogrzewania, dowożenie i wysypywanie opału, tj. węgla do kotłów, szkalowanie oraz czyszczenie paleniska, czyszczenie składowiska żużlu oraz współudział w dokonywanych remontach urządzeń grzewczych. Praca świadczona była w systemie zmianowym przez 3 pracowników w sezonie w ramach 12 – godzinnej normy czasu pracy.

(pisma ws. urlopu bezpłatnego – k. 2, 33, 36, 53, 55; świadectwo ukończenia zasadniczej szkoły zawodowej – k. 6; świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia – k. 12; pismo ws. przeniesienia – k. 20; umowa o naukę zawodu – k. 56; świadectwo pracy – k. 57 akt osobowych – k. 16 a.s.; zaświadczenie o ukończeniu kursu – k. 7; zaświadczenie kwalifikacyjne – k. 14 rozdział I akt osobowych – k. 35 a.s.; umowy o pracę – k. 4, 8, 12, 16, 19, 23, 28; świadectwa pracy – k. 5, 10, 15, 17, 21, 24, 30; zakres czynności – k. 37 rozdział III akt osobowych – k. 35 a.s.; pisma dod. kotłów – k. 44 - 45 a.s.; wyjaśnienia i zeznania M. K. – k. 27v. – 28, 63 – 63v. a.s.; zeznania świadka M. M. – k. 29v. – 30v. a.s.; zeznania świadka W. Z. – k. 62v. a.s.; zeznania świadka J. O. – k. 62v. – 63 a.s.)

Przystępując do oceny dowodów osobowych należy stwierdzić, że przesłuchani w sprawie świadkowie to osoby obce dla ubezpieczonego. Świadek M. M. pracował w Przedsiębiorstwie (...) w B. w okresie od dnia 30 lipca 1962 roku do dnia 31 sierpnia 1984 roku, świadcząc pracę w kuźni i hartowni, tj. w tożsamym środowisku pracy co skarżący. Świadek W. Z. pracował w Komendzie (...) w sezonach grzewczych luty 1992 roku – kwiecień 1992 roku, październik 1992 roku - kwiecień 1993 roku, październik 1993 roku - kwiecień 1994 roku, październik 1994 roku - kwiecień 1995 roku jako palacz c.o. w budynku Komendy (...) w B. w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadek J. O. pracował w Komendzie (...) z B. w okresie od 1 listopada 1995 roku do 25 kwietnia 1996 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku palacza sezonowego. Wskazane okoliczności dotyczące świadków pozwalają w ocenie Sądu na przyjęcie, że świadkowie posiadają niezbędne wiadomości dotyczące okoliczności zatrudnienia ubezpieczonego w zakresie jego obowiązków oraz warunków w jakich były wykonywane w okresach objętych sporem. Zeznania świadków są logiczne

oraz wzajemnie się uzupełniają, wobec czego Sąd uznał je za wiarygodne. Należy wskazać, że organ rentowy nie podniósł żadnych okoliczności, które mogłyby godzić w wiarygodność ich zeznań.

Powyższa ocena dotyczy również zeznań samego ubezpieczonego, skoro były one zgodne z wiarygodnymi zeznaniami świadków. Ubezpieczony wyczerpująco opisał swoje obowiązki.

Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom świadka J. M. w zakresie w jakim twierdził, że w hartowni i kuźni były wykonywane prace ślusarskie i że miały one charakter prac zasadniczych w stosunku do pozostałych prac związanych z hartowaniem i obsługą kuźni. W tym bowiem zakresie pozostają w sprzeczności z zeznaniami M. M., tj. pracownika wykonującego obowiązki służbowe bezpośrednio w hartowni i kuźni, a więc mającego możliwość dokonania spostrzeżeń na okoliczność warunków pracy skarżącego i wykonującego takie same czynności co ubezpieczony przez długi okres swego zatrudnienia. Tymczasem J. M., jak sam zeznał, że nie pracował bezpośrednio w środowisku pracy skarżącego. Ze względów odnoszących się do zeznań J. M. na okoliczność warunków pracy ubezpieczonego w hartowni i kuźni Sąd nie znalazł usprawiedliwienia do przyjęcia za podstawę ustaleń w sprawie zeznań M. M. i J. M. co do okoliczności zatrudnienia skarżącego w silnikowni. Podawane przez nich informacje nie wynikają z ich bezpośrednich obserwacji pracy ubezpieczonego i noszą cechę zasłyszanych.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił również w oparciu o powołane dowody z dokumentów. Ich autentyczność w toku procesu nie była kwestionowana przez strony. Ich forma oraz treść nie wzbudziła ponadto wątpliwości co do ich autentyczności z urzędu, wobec czego zostały one uznane za wiarygodne w całości i jako takie stanowiły pełnowartościowe źródło informacji o okolicznościach faktycznych w sprawie. Nie zasługiwały natomiast na wiarę w zakresie ustaleń co do rzeczywistego zakresu obowiązków ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w B. dokumenty znajdujące się w aktach osobowych, z treści których wynika, że skarżący wykonywał również czynności ślusarskie. W tym bowiem zakresie pozostają w sprzeczności z uznanymi za wiarygodne zeznaniami świadka M. M. oraz ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Do okoliczności spornych w rozpoznawanej sprawie, biorąc pod uwagę treść zaskarżonej decyzji oraz odwołania i składanych przez skarżącego zeznań należy możliwość zakwalifikowania okresów zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładzie (...) w B. (następnie Przedsiębiorstwo (...)) od dnia 15 sierpnia 1969 roku do dnia 30 września 1986 roku oraz w Komendzie (...) w B. od dnia 15 października 1992 roku do dnia 25 kwietnia 1993 roku, od dnia 1 października 1993 roku do dnia 25 kwietnia 1994 roku, od dnia 10 października 1994 roku do dnia 25 kwietnia 1995 roku, od dnia 1 listopada 1995 roku do dnia 25 kwietnia 1996 roku, od dnia 15 października 1996 roku do dnia 25 kwietnia 1997 roku, od dnia 15 października 1997 roku do dnia 25 kwietnia 1998 roku oraz od dnia 5 października 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, w łącznym wymiarze 19 lat, 7 miesięcy i 6 dni, jako pracy w szczególnych warunkach, celem ustalenia, w związku z nieuznaniem przez organ rentowy żadnego okresu zatrudnienia ubezpieczonego jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, czy legitymuje się on 15 – letnim okresem tak kwalifikowanej pracy.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 b pkt 20 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748) – zwanej dalej ustawą emerytalną, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego dla mężczyzn urodzonych po dniu 30 września 1953 roku co najmniej 67. Ubezpieczony nie ukończył wyżej wymienionego wieku, zatem nie spełnia warunków niezbędnych do ustalenia mu prawa do emerytury w oparciu o powołany przepis.

Natomiast w myśl art. 46 w związku z art. 32 ustawy emerytalnej ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym niż wskazany, jeżeli nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego i warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 roku. Przy czym wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie,

których wymienionym osobom przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Według § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego w dalszej części rozporządzeniem Rady Ministrów, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. M. K. do dnia 31 grudnia 2008 roku nie osiągnął wymaganego przez cytowany przepis wieku emerytalnego – 60 lat.

Jednakże zgodnie z przepisem art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, mężczyznom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat. Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, że za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (art. 32 ust. 4 ustawy).

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Według § 3 rozporządzenia Rady Ministrów okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury M. K. musiał spełnić łącznie następujące przesłanki:

- 1) osiągnąć obniżony do 60 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnić:
 - a) co najmniej 15 - letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz

b) staż pracy w wymiarze co najmniej 25 lat.

Bezspornym jest, że ubezpieczony w dniu wydania zaskarżonej decyzji ukończył wymagane 60 lat, na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się 25 - letnim stażem pracy oraz że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Przechodząc do oceny, czy ubezpieczony spełnia warunek legitymowania się co najmniej 15 – letnim stażem pracy w warunkach szczególnych należy wskazać, że skarżący występując do organu rentowego o przyznanie świadczenia emerytalnego nie przedłożył na okoliczność wykonywania prac w szczególnych warunkach w okresach objętym sporem dokumentów wymaganych przez prawo, tj. świadectw pracy w szczególnych warunkach, na co powołał się organ rentowy. W ocenie Sądu taka sytuacja nie może dyskwalifikować możliwości ubezpieczonego ubiegania się o przedmiotowe świadczenie. Należy mieć bowiem na uwadze, że brak wystawienia wskazanego dokumentu nie jest wystarczającą podstawą do przyjęcia, że pracownik nie wykonywał pracy w takich warunkach. Obowiązek sporządzenia dokumentacji w tym zakresie obciąża pracodawcę, w związku z czym wyciąganie wobec pracownika jakichkolwiek negatywnych konsekwencji braku jej sporządzenia, byłoby dla niego nazbyt krzywdzące.

Należy mieć na uwadze fakt, że w postępowaniu sądowym nie znajdują zastosowania ograniczenia w zakresie dopuszczalnych źródeł dowodowych, ustanowione na potrzeby postępowania przed ZUS, a wynikających z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. z 2011 roku, Nr 237, poz. 1412). Zasadniczym bowiem celem postępowania sądowego jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Ułatwia to art. 473 k.p.c., który wprost stanowi, iż w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron.

Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., sygn. III UZP 6/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., sygn. III UZP 48/84; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r., sygn. II UKN 186/97; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 29 stycznia 2013 r., sygn. III AUa 808/12). Z przedstawionym poglądem i wynikającymi z niego wnioskami Sąd Okręgowy w pełni się zgadza.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w osobowych ubezpieczonego, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadka, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że ubezpieczony wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Zakładzie (...) w B. (następnie Przedsiębiorstwo (...)) od dnia 1 sierpnia 1972 roku do dnia 7 sierpnia 1984 roku, od dnia 19 sierpnia 1984 roku do dnia 23 sierpnia 1984 roku, od dnia 30 sierpnia 1984 roku do dnia 18 września 1984 roku oraz od dnia 25 września 1984 roku do dnia 30 kwietnia 1985 roku, w łącznym wymiarze 12 lat, 8 miesięcy i 8 dni.

Z poczynionych ustaleń wynika, że ubezpieczony w okresie od dnia 1 sierpnia 1972 roku do dnia 31 grudnia 1977 roku na stanowisku ślusarza, następnie ślusarza remontowego w dziale silnikowni wykonywał prace związane z montażem, demontażem i naprawą silników wysokoprężnych do koparek, tj. rodzaju silników spalinowych, w których zapłon jest samoczynny. W ramach dokonywanych napraw silników zajmował się wtryskiwaczami oraz pompami wtryskowymi, które to naprawy przeprowadzał na stole probierczym, gdzie ustawiał pompy wtryskowe i ustawiał ciśnienie i cykl pracy silnika. Oprócz naprawy wtryskiwaczy i pomp wtryskowych ubezpieczony również wykonywał kapitalne remonty silników, przed przystąpieniem do realizacji których musiał wykonać mycie części do silników w rozpuszczalnikach i nafcie poprzez włożenie tych części do wanny i mycie pędzlem. Po oczyszczeniu i osuszeniu montował części przy pomocy kluczy. Jak ustalono pracował również w oziębieniu podczas zmiany tulejki do silnika, co wiązało się z koniecznością schłodzenia tulejki przy pomocy odpowiedniej chłodziarki. Opisane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dziale XIV „Prace różne”, poz. 14 „Prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów.

Natomiast w okresach od dnia 1 stycznia 1978 roku do dnia 7 sierpnia 1984 roku, od dnia 19 sierpnia 1984 roku do dnia 23 sierpnia 1984 roku, od dnia 30 sierpnia 1984 roku do dnia 18 września 1984 roku oraz od dnia 25 września 1984 roku do dnia 30 kwietnia 1985 roku ubezpieczony wykonywał czynności związane z hartowaniem i nawęglaniem stalowych części do koparek, polegające na tym, że przy wykorzystaniu przyrządu, który składał się z pierścienia hartowniczego, do którego był doprowadzany gaz tj. tlen i acetylen, na zasadzie posuwistego ruchu ta stalowa część, która miała być zahartowana była podgrzewana do odpowiedniej temperatury, a następnie zanurzana w oleju znajdującym się w wannie przy wykorzystaniu mechanicznego żurawia jak również przy wykorzystaniu pieców elektrycznych rozgrzanych do 800 stopni Celsjusza i na układaniu ich w skrzynkach z proszkiem do nawęglania, ubijaniu, przykrywaniu pokrywą, uszczelnianiu gliną i wkładaniu tak przygotowanego pojemnika mechanicznie do pieca, a następnie wyjęciu pojemnika z pieca i jego rozbiciu oraz wrzucaniu gorących części do płynu hartującego. Skarżący pracował również w kuźni, w której wykonywano czynności związane z grzaniem, tj. ręcznym zaginaniem końcówek do łańcuchów do koparek w palenisku kowalskim. Opisane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dziale III „W hutnictwie i przemyśle metalowym”, „Prace różne w hutnictwie i w przemyśle metalowym”, poz. 76 „Prace w hartowniach i wytrawialniach, praca ocynkowaczy, ocynowaczy, kadmowaczy oraz galwanizerów - cynkiem, miedzią, chromem, kadmem i niklem” i poz. 79 „Kucie ręczne w kuźniach przemysłowych oraz obsługa młotów mechanicznych”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów.

Sąd nie znalazł natomiast podstaw do uwzględnienia w stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego na podstawie umowy o naukę zawodu w okresie od dnia 15 sierpnia 1969 roku do dnia 31 lipca 1972 roku w wymiarze 2 lat, 11 miesięcy i 17 dni w Zakładzie (...) w B. (następnie Przedsiębiorstwo (...)). Poczynionych ustaleń wynika, że w ramach nauki zawodu ubezpieczony pracował na dziale silników wysokoprężnych i jednocześnie uczęszczał do przyzakładowej zasadniczej szkoły zawodowej. W zakładzie pracował przez 3 dni w tygodniu co drugi dzień, a w pozostałe 3 dni uczęszczał do szkoły. Do ukończenia 16 roku życia w ramach nauki zawodu pracował po 6 godzin dziennie, a po ukończeniu tego wieku w ramach 8 – godzinnej normy czasu pracy. Ustalone okoliczności zatrudnienia skarżącego we wskazanym okresie w pełni usprawiedliwiają przeniesienie na grunt rozpoznawanej sprawy utrwalonego w orzecznictwie poglądu co do oceny okresu nauki zawodu jako okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, zgodnie z którym okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 roku w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 roku o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226) pomimo, że uznany w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych za okres zatrudnienia w ramach stosunku pracy, nie jest jednak uznawany za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 roku, sygn. I UK 130/12).

Sąd nie znalazł również podstaw do uwzględnienia w stażu pracy w szczególnych warunkach okresów wykorzystywanych przez ubezpieczonego urlopów bezpłatnych od dnia 8 sierpnia 1984 roku do dnia 18 sierpnia 1984 roku, od dnia 24 sierpnia 1984 roku do dnia 29 sierpnia 1984 roku, od dnia 19 września 1984 roku do dnia 24 września 1984 roku oraz od dnia 1 maja 1985 roku do dnia 30 września 1986 roku w łącznym wymiarze 1 roku, 5 miesięcy i 23 dni.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe, w którym Sąd oparł się na dokumentach znajdujących się w osobowych ubezpieczonego, jego zeznaniach złożonych w trybie art. 299 k.p.c. oraz zeznaniach świadków, pozwoliło ustalić w sposób pewny, że ubezpieczony wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w warunkach szczególnych również w okresach zatrudnienia w Komendzie (...) w B. od dnia 15 października 1992 roku do dnia 25 kwietnia 1993 roku, od dnia 1 października 1993 roku do dnia 25 kwietnia 1994 roku, od dnia 10 października 1994 roku do dnia 25 kwietnia 1995 roku, od dnia 1 listopada 1995 roku do dnia 25 kwietnia 1996 roku, od dnia 15 października 1996 roku do dnia 25 kwietnia 1997 roku, od dnia 15 października 1997 roku do dnia 25 kwietnia 1998 roku oraz od dnia 5 października 1998 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, w łącznym wymiarze 2 lat, 8 miesięcy i 20 dni. Z poczynionych ustaleń wynika, że we wskazanych okresach ubezpieczony obowiązki pracownicze skarżący we wskazanych okresach wykonywał w budynku siedziby podmiotu zatrudniającego przy ul. (...) w ramach których zajmował się obsługą 2 kotłów wodnych typu sz, ciśnieniu dopuszczalnym 24 m słupa wody, mocy około 100kW, temperaturze dopuszczalnej

do 100 stopni Celsjusza oraz wydajności 80 Kcal/h i 1 kotła wodnego (...) na paliwo stałe (koks), ciśnieniu dopuszczalnym 4 atm., temperaturze dopuszczalnej 100 stopni Celsjusza oraz wydajności 88 Mcal/h. Jak ustalono do obowiązków ubezpieczonego należało sprawdzanie powstających osadów, czyszczenie kotłów, czopuchu, rusztu, popielników, regulowanie temperatury wody na kotłach i przy powrocie, odpowietrzanie sieci centralnego ogrzewania, dowożenie i wysypywanie opału, tj. węgla do kotłów, szkalowanie oraz czyszczenie paleniska, czyszczenie składowiska żużlu oraz współudział w dokonywanych remontach urządzeń grzewczych. Opisane czynności odpowiadają rodzajowi pracy opisanemu w wykazie A, Dziale XIV „Prace różne”, poz. 1 „Prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego” oraz poz. 2 „Prace oczyszczaczy przemysłowych kotłów parowych lub wodnych”, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów.

Jak wynika z poczynionych ustaleń M. K. legitymuje się ogólnym stażem pracy wynoszącym ponad 25 lat, ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz pracował w warunkach szczególnych ponad wymagany co najmniej 15 – letni okres, tj. przez 15 lat, 4 miesiące i 28 dni. Tym samym ubezpieczony spełnia wszystkie warunki do ustalenia mu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia (...)roku, tj. od dnia złożenia wniosku o świadczenie, stosownie do art. 129 ust. 1 w związku z art. 100 ustawy emerytalnej. W tym bowiem dniu spełnił wszystkie warunki do ustalenia prawa do emerytury.

Z tych względów Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i na mocy wyżej wskazanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.